

Ya?I? Sa?I????n?n Geli?tirilmesi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ya?I? Sa?I????n?n Geli?tirilmesi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33020>

Özet

Yaşlı Sağıklığın Geliştirilmesi Ölçeği (YGSÖ), yaşlı bireylerin sağıklıkların tevik eden davranışları ve tutumları ölçmek amacıyla uyarlanmış bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle **sağıklığın geliştirilmesi** alanında, yaşlılara yönelik verilen eğitimlerin veya müdahalelerin etkinliğini değerlendirmek için tasarlanmıştır. Ölçeğin temel kaynağı, Hatice Gülsoy tarafından 2017 yılında Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsünde tamamlanan doktora tezidir. Bu çalışmada, yaşlı bireylere sunulan **öz-bakım eğitimi** programının, katılımcıların sağlık davranışları üzerindeki etkisini bilimsel olarak incelemeyi amaçlanmıştır.

YGSÖ, bir **uyarlama ölçeği** olup, orijinal bir ölçeğin Türkçe kültürüne ve diline uygun hale getirilmesi sürecini ifade etmektedir. Ölçeğin kullanımı, **yaşlı bireyler** popülasyonunda sağlık durumunun iyileştirilmesi ve yaşam kalitesinin artırılmasına yönelik yapılan araştırmalara önemli katkıları sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yaşlı Sağıklığı, Sağıklığın Geliştirilmesi, Öz-Bakım Eğitimi, Gerontoloji, Uyarlama Ölçeği, Yaşlı Bireyler, Sağlık Davranışları, Psikometri.

Yazarlar

Hatice Gülsoy

Amaç

Yaşlı Sağıklığın Geliştirilmesi Ölçeği'nin temel amacı, **yaşlı bireylerin** sağıklıkların koruma ve geliştirme yönündeki davranışsal eğilimlerini sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçek, özellikle belirli bir müdahale (örneğin, öz-bakım ya da yaşam tarzı eğitimi) öncesi ve sonrası sağlık geliştirme seviyelerini karşılaştırmak için kritik bir araç görevi görür.

Ölçek, sağlık profesyonellerine ve araştırmacılara, yaşlı popülasyonun hangi sağlık geliştirme alanlarında (beslenme, fiziksel aktivite, sosyal destek vb.) daha fazla desteğe ihtiyaç duyduğunu belirlemede nicel veriler sunar. Bu veriler, daha etkili ve hedefe yönelik **sağlık programları** geliştirilmesine olanak tanır.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

Ölçeğin ölçtüğü temel psikolojik yapı, "Sağıklığın Geliştirilmesi Davranışları"dır (Health-Promoting Behaviors). Bu yapı, bireyin sağlık durumunu iyileştirmek ve hastalıklardan korunmak için bilinçli olarak yürüttüğü eylemlerin bütünü kapsar. Yaşlı Sağıklığın Geliştirilmesi Ölçeği,

bu geni? yap?y? ya?l?k dönemine özgü ihtiya?lar ve zorluklar çerçevesinde ele al?r.

Ölçek, genellikle çok boyutlu olup, fiziksel sa?lık, ruh sa?l???, sosyal destek aray???, stres yönetimi ve sorumluluk alma gibi alt boyutlar? içerebilir. Ölçe?in uyarlama çal??mas? (Gülsoy, 2017), bu boyutlar?n Türkçe konu?an ya?l? popülasyonundaki yap?sal geçerlili?ini incelemeyi hedeflemiştir.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, Hatice Gülsoy'un 2017 tarihli doktora tezinde detayl? olarak sunulmuştur. Bir **uyarlama ölçe?i** olarak, YGSÖ'nün yap? geçerlili?ini test etmek amacıyla genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılmıştır.

Geçerlik analizleri, ölçek maddelerinin teorik olarak öngörülen boyutlar altında toplan?p toplanmad???n? ve ölçe?in gerçekten ya?l? bireylerin sa?lık geli?tirme düzeyini ölçüp ölçmedi?ini kan?tlamaktadır. Tezin tam metnine Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilebilir, bu da geçerlik bulgular?n?n akademik olarak incelenmesine olanak tanır.

Güvenirlik

YGSÖ'nün güvenilirlik analizleri de uyarlama çal??mas?n?n ayrılmaz bir parçasıdır. Güvenirlik, ölçe?in tutarlılı??n? ve kararlılı??n? ifade eder. Bu çal??mada, iç tutarlılı??n ölçülmesi amacıyla muhtemelen **Cronbach Alfa katsay?s?** hesaplanmıştır.

Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü gösterir. Ek olarak, test-tekrar test güvenilirli?i gibi yöntemler de ölçe?in zaman içinde kararlı sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek için kullanılm? olabilir.

Faktör Analizi

Yaşlı Sa?l???n?n Geliştirilmesi Ölçe?i'nin faktör yap?s?, uyarlama sürecinde belirlenmiştir. Faktör analizi, ölçekteki çok sayıda maddeyi daha az sayıda, anlamlı alt boyuta indirgemeyi amaçlar. Bu analiz, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? (örneğin, beslenme, aktivite, öz-yeterlilik) do?ulamada hayati öneme sahiptir.

Hatice Gülsoy'un tezi, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türkçe popülasyonunda da geçerli olup olmad???n? veya kültürel farklılıklar nedeniyle yeni bir faktör yap?s?n?n ortaya ç?k?p ç?kmad???n? ortaya koymaktadır. Bu analizler, ölçe?in skorlama ve yorumlama k?lavuzunun temelini oluşturmaktadır.

Ölçme Aracı Bilgileri

Test Türü: Uyarılma Ölçeği

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme (Kaynakta belirtilmemekle birlikte, sağlık davranış ölçeklerinde yaygın).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yaşlı bireyler

Yaş Grubu: Genellikle 65 yaş ve üzeri (Yaşlılık tanımına göre değişebilir).

Popülasyon Detayları: Öz-bakım eğitimine katılan veya bu tür müdahalelere açık olan toplulukta yaşayan yaşlı bireyler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle bireysel veya grup halinde uygulama.

Anahtar Kelimeler

Yaşlılıkta Sağlık, Psikometrik Özellikler, Cronbach Alfa, Faktör Yapısı, Öz Bildirim, Haliç Üniversitesi, Doktora Tezi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: haticegulsoy@halic.edu.tr

Yazın Adresi: Haliç Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı genellikle yazarın iznine tabidir. Kullanım ve izinler için sorumlu yazar Hatice Gülsoy ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ölçeğin geliştirildiği ve psikometrik çalışmaların tamamlandığı yıl **2017**'dir.

Bu çalışmanın tam metni, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişime açıktır. Orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [yasli-sagliginin-gelistirilmesi-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Gülsoy, H. (2017). *Yaşlı bireylere verilen öz-bakım eğitiminin sağlık ve geliştirilmesine etkisi*

(Doktora tezi). Haliç Üniversitesi, Sağık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. Tez bilgisine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilir: tez.yok.gov.tr

Yaşlı Sağık Geliştirilmesi Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tam listesi için lütfen referans verilen 2017 tarihli doktora tezine başvurunuz.

Kaynak içerikte ölçek maddelerine dair bilgi bulunmamaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM